

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Discursul dlui prim-ministru.

Sibiu, 29 Noemvrie n.

În ședința de Vineri a dietei a vorbit, după cum am anunțat pe scurt în numărul trecut, și domnul ministru-prezident al țării, contele *Khuen-Hédervary*, apărându-și politica și budgetul. ca ministra de interne.

Vorbirea sa are părți, cari ne privesc mai deaproape, părți interesante, cari ne îndeamnă să ne ocupăm cu ea în mod mai amănunțit. Înțelegem părțile vorbirii, în cari se cuprindea răspunsul dat la discursurile deputatilor naționaliști români, rostite în dietă, în cursul discuției asupra budgetului ministeriului de interne.

Domnul prim-ministru spunea, că colegul seu, deputatul *Dr. Teodor Mihali*, nu fără motiv s'a plâns în chestia dreptului de întrunire, căci cu adevărat, s'au întâmplat foarte multe cazuri, când Românii au voit să-și întrunească, dar autoritățile administrative i-au oprit, ori le-au făcut greutăți. În asemenea cazuri, domnul prim-ministru, ca ministru de interne al țării, a dat totdeauna ordin autorităților administrative, să nu oprească ținerii întrunirilor. „Și adaug cu plăcere, — a spus domnul ministru, — că nu s'a ivit nici un pericol pe urma întrunirilor, cari au decurs astfel, că nu a fost trebuință de nici o intervenție din partea autorităților administrative”.

A spus apoi domnul ministru-prezident, că colegul seu, deputatul *Dr. Teodor Mihali*, a mai înșirat mai mică, și a avut și cu privire la acestea toată dreptatea. Probabil, că domnul prim-ministru a înțeles chestia cu *tricolorul*, persecutat și astăzi de jandarmi pe unele locuri, cu toate că au primit ordin confidențial să nu se mai atingă de el.

A mai spus apoi domnul ministru-prezident, cu privire la folosirea limbii poporului, acasă, în comună, următoarele:

„Nu mă sfîșesc a recunoaște, că este foarte natural, ca autoritățile comunale să știe limba poporului. Lucrul acesta este atât de natural, încât nici nu mai trebuie discutat. Și eu cred, că în cea mai mare parte a țării așa se și prezintă situația, anume, că autoritățile comunale cunosc limba poporului, iar unde nu e așa, e excepție, ei excepțiile sunt foarte rari. (O voce: Notarii!) Notariul încă este organul autorităților comunale și trebuie să steie în continuă legătură cu poporul”.

În general, în chestia de naționalitate, domnul ministru-prezident a rostit apoi cuvintele următoare:

„Dacă colegii mei (deputații) naționaliști, ar lua mână în mână cu noi, nu s'ar mai auzi astfel de plângeri. Chestia de naționalitate este foarte simplă. Cu puțină bunăvoință și cu mai mult patriotism din partea naționalităților chestia s'ar putea rezolva foarte ușor. Naționalitățile ne trebuie să nu pot

fi satisfăcute, căci pretensiuni de acestea, dacă se repetă. Dacă s'ar găsi modalitatea, de a se pune capăt stării încordate dintre naționalități și Maghiari, situația ar fi limpezită și chestia rezolvată...”

Așa a vorbit domnul ministru-prezident în chestia de naționalitate.

Notăm, că enunțările sale au fost aprobate, de cei din partidul guvernului și de cei din opoziție, ba unele din ele chiar de deputații naționaliști. Și ele sunt de așa, că pot să fie aprobate de toată lumea. Întâi de toate, trebuie să mulțămescă pe toți românii în care sunt făcute, limbajul fin și nevătămător, folosit de omul cu înaltă cultură, și e obișnuit să recunoască adevărul și atunci, când nu i-ar prea plăcea.

Mărturisim, că din fotoliul ministerial nu am auzit încă vorbiri în chestia de naționalitate ținute într'un ton etram de conciliant și de binevoitor. Eram obișnuiți să auzim numai vorbe de ocară, de batjocură și amenințări, că ce va face guvernul, ca să amuțiască ori ce grai de nemulțămire, pentru că naționalitățile nemaghiare nu au motiv se fie nemulțămite. Le merge în acest felicitar stat mai bine decât în sinul lui Avram, iar chestia de naționalitate nici nu există la noi. Și iată că vine un om cuminte, care recunoaște, că chestia de naționalitate trebuie rezolvată, că au motiv naționalitățile nemaghiare se fie nemulțămite cu situația lui, și care dă Românilor cel mai frumos atestat de bună purtare politică, constatând în fața parlamentului, că constatând element de ordine, căci pe urma întrunirilor lor politice nu s'a ivit nici o primejdie, cum credeau guvernele din trecut, cari tocmai din acest motiv nu permiteau, ca să se țină întruniri românești.

Glăsu domnului ministru-prezident nu e deci glasul dușmanului, care te desconsideră, care vrea să te zdrobească, fiindcă nu are alt plan, decât acela de a te nimici, ori cel puțin de a te slăbi, pentru ai fi mai puțin primejdios, ci e glasul celui ce-ți caută pretenia, împreună lucrarea, apăsătoare, ca să dispară starea încordată dintre Maghiari și cei de altă naționalitate și în suferințele tuturor să se sălășluiască iubirea și bună înțelegerea. Și domnul prim-ministru caută modalitatea, de a se pune capăt încordărilor dintre Maghiari și Nemaghiari! Il asigurăm, că e pe calea cea mai bună de a o afla. Nu are decât să continue și să recunoască de îndreptățite plângerile motivate ale celor de altă naționalitate, și să caute să delatate izvorul lor. Pentru că trebuie să facem o mică rectificare: stările încordate nu au existat niciodată și nu există nici astăzi între naționalități și Maghiari, ci între naționalități și guvern, dela care au venit toate relele; deci guvernul le poate și delatatura.

Sfințirea bisericii din Suplac.

În 6 Noemvrie v. c. s'a făcut sfințirea bisericii din Suplac, prin P. O. Domn *Mateiu Voileanu*, asessor constanțean, care cu acest prilej a rostit cuvântarea următoare, ascultată cu multă evlavie de numărul public din biserică:

„Ca să fie ochii tăi deschisi spre casa aceasta ziua și noaptea”. Cartea II Paralipomenon VI. 20.

Cuvintele acestea sunt luate, iubii ascultători, din cartea a doua Paralipomenon, anume din rugăciunea, care o a rostit împăratul Solomon la sfințirea bisericii celei pompase din Ierusalim.

Izvor nesecat de învățătură pentru orice întâmplare din lume sfîșim noi în sfânta scriptură, și pentru întămplarea noastră de azi izvor în vezi nesecat sfîșim noi în cartea cronice, unde ni se arată ce s'a lucrut, cum s'a lucrat la ridicarea bisericii din Ierusalim și cu ce pompă s'a făcut sfințirea aceleia.

În măsură mică asemenea s'a făcut și aici cu ridicarea, și sfințirea acestei case a Domnului, precum s'a făcut la poporul cel ales al Domnului, la Israeliteni cu zidirea bisericii din Ierusalim.

Sfânta scriptură ne arată, că prorocul și împăratul David zide a rândul a adunat mijlocul pentru zidirea bisericii, în care poporul cu inimă fierbinte să ridice rugăciuni către cel preainalt, rugăciuni de cerere la zidirea de prigonire, la zidirea de război, la zile negre de grele asupri, la zile de potop, la zile de secetă, la zile de năvălire a altor neamuri, la zile de boale grele, la zile de urgie a războiului dintre noi.

Tot în biserică s'a adunat poporul israelitean la zile de bucurie, când a rodit pământul, când au umblat vremei pacinice, când Dumnezeu a ferit poporul de boale, și acolo au ridicat către ceru rugăciuni de mulțumire pentru toate, câte a dat Domnul poporului seu credincios.

Ceace s'a petrecut acolo în mare, aceea s'a petrecut aici în mic.

Precum acolo mai marele poporului, David, a adunat banii și materialul, împăratul David, a adunat și banii și materialul în zile bune, spre a se putea apuca la vreme prielnică de zidirea bisericii, întoamă s'a întâmplat și în comuna aceasta mică la număr, dar ferită de Dumnezeu. Conducătorii, mai marii, povățuitorii acestui popor, adevărații părinți sufletești ai acestui popor de azi, în zile bune și adunate, au pus la o parte spre a se zidi la vreme binevenită casa lui Dumnezeu.

Precum la poporul ales al Domnului, la Israeliteni, împăratul David a adunat banii și materialul pentru biserică, tot asemenea s'a întâmplat și aici. Și precum odinioară poporul lui Israel a adus jertfă tot ce a avut mai bun, aur, argint, pietri scumpe, întoamă a făcut și poporul acesta, din ce i-a dăruit Dumnezeu, cu mână largă, cu inimă caldă a dat pentru biserică, a dat din ale Domnului Domnului pentru sfânta biserică.

Și Dumnezeu a privit cu îndurare asupra poporului său, a binecuvântat ostenețele, a binecuvântat munca, lucrul acestui popor, a privit cu ochiul îndurării asupra acestui popor, asupra mai marilor lui, asupra conducătorilor lui. Și azi noi avem ziua cea mare, ziua cea de bucurie, ziua pe care o a avut împăratul Solomon, când în fața poporului adunat, a săvârșit sfințirea și a rostit cuvintele puse de mine în fruntea cuvântării mele de azi.

Să ne umilim deci, iubii creștini, să ne umilim cu inima noastră înainte a tot puternicului Dumnezeu și noi și să aducem cu lacrimi în ochi rugăciunea de laudă și de mulțumire pentru satorul ce ni-a dat la zidirea acestei biserici.

Veacuri dearândul pleșuit binecuvântat al Târnavei-mici a veșuit un popor, care a avut o comoară neprețuită în inima sa, temelia de Dumnezeu, iubirea de aproapele și nădejdea.

Născut în teaga Domnului, tare în credință, scut în legea împăjurărilor cu încredere în Dumnezeu și cu nădejdea în zile mai bune, poporul românesc din valea aceasta a trecut prin toate încercările veacurilor trecute.

Veacuri triste întunecoase, veacuri triste furtunoase au trecut peste capul moșilor și al strămoșilor noștri, și noi am rămas ceea ce au fost moșii și strămoșii noștri, creștini și români.

După puterile noastre din acele zile furtunoase ne am ridicat în fiecare sat câte o bisericuță, de obicei o am așezat la capul satului, dacă s'a putut pe un deal mai la o parte de locuințele oamenilor, mai ferită de păcatele oamenilor, după cum îmi explica acest lucru un moșneag bătrân la o sfințire de biserică în toamna aceasta, și în acele bisericuțe ne adunăm la zile de sărbătoare dumnezească.

Acolo ascultam cu evlavie sfânta slujbă, rugăciunile limba noastră, acolo asculțăm rugăciunile prebtoilor, rostite în limba noastră, care pătrundeau adânc în inima noastră.

Preot din neamul nostru, preot din sângele nostru, preot mucenic și el al suferințelor noastre, preot de aceeași soarte ca și noi, dus la robotă domnească deopotrivă cu poporul nostru, un asemenea preot ridică rugăciuni pentru o soarte mai bună a poporului nostru. O asemenea rugăciune pătrunde în inimile credincioșilor, o asemenea rugăciune se înalță spre cer, o asemenea rugăciune era primită la cer, precum primită a fost jertfa lui Abel.

Veacuri dearândul aceasta a fost soarta noastră. Biserica a fost unicul loc, unde noi ne-am răcorit inimile, biserică a fost unicul loc, unde noi am aflat adăpost, biserică a fost alinarea noastră și preotul acelor vremi a fost prorocul venerabil, care a picurat picături de nădejde în inima poporului amar.

Și așa am crescut noi, ocrotiți de bisericuțele noastre, legați cu cele mai firești și mai tari obezi a'e iubirii, ale credinței, ale speranței, legați de biserică noastră, care era mântuirea noastră.

Și preotul era ființa inspirată de Dumnezeu, care în zilele de lucru era de aceeași soarte, în aceeași brazdă a domnului de pământ, lovit și trudit ca noi; Dumnezeu a imbrăca odăjdii, înălța jertfa către cer, iar în inimile noastre picura balsamul răcoritor al încrederii în Dumnezeu și ne zăgăreva zile mai senine.

Frumoasele rugăciuni ale ritualului nostru, credința în Dumnezeu, care ne-a certat pentru păcatele noastre, era mângâierea poporului nostru, și zori mai senine ni se puneau în vedere, dacă vom avea tărie până în sfârșit, căci zilnic ni se spunea: rablă până în sfârșit și te vei mântui.

Vezi dearândul ni s'au petrecut zilele astfel, și s'a încheiat legătura firească între noi și între preoțimea noastră, care ne-a întărit în credință, ne-a învățat să răbdăm, și ne-a ținut vie speranța în zile de mântuire.

Un minut nu a fost despărțită preoțimea de soarta, de credința, de aspirațiile unile poporului.

Astfel a fost biserică scutul nostru și ea creștini și ea români, astfel a fost preotul nostru prorocul vestitor de zile mai bune.

Preotul a fost păstorul, ear poporul a fost turma.

Păstorul, ca cel din Evangelie, a mers în frunte, el a chemat, el a condus turma, și turma i-a urmat, orbește i-a urmat, căci i-a cunoscut glasul.

Raportul acesta intim, raportul acesta firesc al tatălui către fii, și al fiilor către părintele cel bun, acest raport ni se arată și aici, iubii ascultători.

Acest raport a făcut ca această comună biserică, mică la număr, să poată ridica o biserică nouă întru mărirea lui Dumnezeu.

Azi am eșit din bisericuța cea veche de lemn, și am făcut intrarea în biserică cea nouă. Așa ni-a fost de grea despărțirea.

În bisericuța cea vechie ni s'a păstrat ce avem noi mai scump în lumea aceasta, comoara cea mai scumpă a inimei noastre, legea și limba noastră. Întrăgă ființa noastră e crescută cu bisericuțele noastre. Ni se pare că se rumpe o coardă din inima noastră decăteori ne despărțim de locurile sfinte, cari au fost în trecutul nostru plin de furtune scutul și apărarea noastră.

Doamne Dumnezeul părinților noștri, ascultă rugăciunea robului tău, care o înalță către tine din acest nou locaș al tău!

Să fie ochii tăi pururea deschiși asupra casei acesteia. Fie ca duhul din bisericuța cea vechie să intre cu ziua de azi în biserică cea nouă. Precum în trecut biserică a fost mângâierea, scutul, acoțerământul neamului nostru, asemenea scut, mângâiere și apărare să fie ea și în viitor. Aici să alerge poporul în zile de necaz, aici să se înalțe rugăciuni spre ceriuri, rugăciunile de cerere pentru neazurile poporului.

Să fie ochii tăi pururea deschiși asupra casei acesteia.

Și precum în trecut una a fost soarta poporului cu a preotului, precum asemenea aspirațiuni au umplut inima poporului cu a preotului, precum una au fost ei și în bine și în rău, dă Doamne ca asemenea să fie și în viitor.

Și precum ai primit jertfa împăratului Solomon odinioară la sfântirea bisericii din Ierusalim, primește Doamne și jertfa care noi o am adus astăzi ție, și ascultă rugăciunea robului tău, ca pe vâile acestea în acel grain, cu aceeași credință cu aceeași nădejde ca și moșii și strămoșii noștri, să putem înalța către tine rugăciuni din acest Sfânt Locaș al tău.

Ascultă Doamne rugăciunea mea pe care o înalț din acest nou locaș al tău. Să fie urechile tale luând aminte spre glasul rugăciunii mele. Caută cu ochiul tău întru milă bună spre rugăciunea noastră celor ce ne-am adunat astăzi în casa aceasta.

Intărirea celor ce nădăjduiesc spre tine, întărește Doamne biserica ta, care o ai răscumpărat cu scump sângele tău.

Să fie ochii tăi pururea asupra casei acesteia, ca să ascuți rugăciunea poporului.

Când va jura strâmb, când se va frânge el înaintea vrășmașilor sei, când se va închide cerul și nu va ploua, când va fi foamete pe pământ, moarte de om de va fi, stricăciune de aer, gălbănare, lăcuste, omidă, când îl va năcezi vrășmașul, sau în orice năceaz, tu să auzi cererea poporului din locașul tău cel sfânt și să te milostivești și să-i dai după inima lui.

Sunt puține zilele noastre de bucurie, Iubiților ascultători, și între acele puține este a se număra mai ales ziua de astăzi, când am sfințit biserica aceasta și o am dat destinațiunii sale.

De bucurii noastre sunt părtași preoții cari au ostenit din mari depărțări spre a lua parte la sfințirea bisericii și la sărbătorile împreunate cu ea. De bucuria noastră sunt părtași frații noștri din comunele vecine, de aceeași lege, de aceeași limbă cu noi, cari și ei au ostenit azi aici spre a locui împreună cu noi câteva ceasuri în acest sfânt locaș al Domnului, spre a se împlini și aici cuvintele din cântarea bisericăscă: „*Eată acum ce e bun sau ce e frumos, fără numai a locui frații împreună, că întru aceasta a făgăduit Domnul viețea de veci*”

Semne de simpatie și dragoste evanghelică au dat bisericile ref. și unitare din loc, primăria comună, cari asemenea su fost aici cu noi prin reprezentanții lor, spre a ne mări bucuria noastră.

Se bucură cu noi împreună românii din valea Târnavei mii, se bucură românii ortodocși din toate locurile pe unde a străbătut vestea, că în Suplac poporul român ortodox a ridicat biserică nouă, pompos lăcaș al Domnului.

Și împreună cu noi o toți se bucură Președintele Arhiepiscop și Mitropolit, care din cauza adâncilor bătrânețe și a multor ocupațiuni nu a putut osteni, ea în persoană să sfințească această biserică, dar în scrisoarea cu care mă trimite pe mine aici, iată cum vorbește:

Praenotate domnule asesor!

Din raportul oficial protopopesc al Târnavei din 16 Octomvrie 1911, Nr. 825, văzând cu mare mângâiere, că credincioșii noștri din Suplac au terminat cu zidirea și cu ajustarea bisericii celei noue în onoarea și mărirea lui Dumnezeu și spre folosul lor sufletesc și trupesc, am simțit o mare bucurie în sufletul meu.

M'am bucurat foarte pentru acea faptă bună și frumoasă a acelor iubiți poporeni, care faptă va vesti vrednicia lor nu numai fiilor și nepoților lor, ci și celor ce vor trece pe acolo; dar și mai mult m'am bucurat având convingerea, că preabunul Dumnezeu, care remunerează toate faptele bune, le va răsplăti și lor cu darurile sale cele bogate.

Și dacă totuși îmi conturbă ceva bucuria, aceasta este numai, că nu am putut merge să sfințesc eu însuși acea biserică, din cauza înaintății mele vârste, și a multor agende oficiale ce le am aici, și să o închid măreței ei destinațiuni.

Pentru-ca totuși să le împlinesc barămi în parte dorința, Te autorizez pe P. O. D-Ta să sfințești acea biserică în *Duminica din 6 Noemvrie a. c.* și să spui acelor iubiți poporeni, că eu nici de aici din depărtare nu voiu înțelăsa a ridica ferbinți rugăciuni, către Părintele nostru cel cereș, că biserica cea nouă să le fie lor și urmașilor lor izvor de bine și de fericire.

Să le mai adaugi, că acea biserică numai în acel caz le va fi izvor de bine și de fericire, dacă se va cerceta cât mai regulat, mai ales în Duminică și sărbători, nu numai ca și acolo să se roage lui Dumnezeu, dar și pentru-ca din sfințele slujbe și mai ales din scrierile sfinților Apostoli, Evangheliști și Profeti, precum și din cuvântările preoților, să scoată învățături frumoase și folositoare, considerând biserica nu numai ca casă de rugăciune și de săvârșirea sfințelor taine, ci și de învățături folositoare.

Urmând așa, nu vor rămânea nerăsplătite ostentile lor delf zidirea acelei biserici, nici darul și binecuvântarea lui Dumnezeu din casele, familiile, câmpurile și întreprinderile lor.

După-cari împărțind și eu numiților credincioși binecuvântarea arhierescă, am rămas

Sibiu, 21 Octomvrie, 1911.

Al Vostru tutora

de binevoitor:

Ioan Meșianu,
Arhiepiscop.

În această bucurie generală se mulțămim tuturor acolora, cari ni-au făcut cu prezența lor mai veselă ziua de azi și să dorim ca la o zi de asemenea bucurie a lor să putem lua și noi parte.

Să mulțămim apoi, Iubiților Creștini, să mulțămim Domnului pentru ajutorul ce ni-a dat la zidirea bisericii și să-l rugăm să ne întoarcă fața sa dela noi, slugile sale.

Doamne Dumnezeul părinților noștri, caută și în viitor cu îndurare spre noi, și să fie ochii tăi pururea deschiși spre casa aceasta, ca să primești rugăciunile poporului tău. Amin.

Dela conferențele învățătoarești.

Tractul Lupșei.

(Fine).

Ședința a III-a, ținută în 2 Octomvrie v. la orele 8, a. m. Președintele deschide ședința și constată, că la ședința de azi s'a prezentat și învățătorul absent Teodor Nicoară. Se ia act.

Punctul VII din convocator, despre darea de seamă asupra mișcării pedagogice la români în anul 1910/11, cu consensul unanim al conferenței, se amână pentru anul viitor.

Comisiunea I prin referențul Iosif Panta, prezintă „Darea de seamă despre starea învățământului din tract în anul școlar 1910/11.” Referatul are 2 părți principale. Partea I-a se referă la activitatea conferențelor didactice intime ale învățătorilor, partea II-a privește însuși sporiul din școale și împrejurările școalelor. Din partea I-a cunoaștem, că conferențele didactice intime numai în 2-3 cercuri s'au ținut mai intensiv, restul a funcționat mai puțin. În un cerc nici constituirea n'a urmat. În partea a II-a se expune tabloul școalelor ca edificii, înzestrarea cu rechizite, concetarea din partea elevilor, metod și spor în studii etc. În privința progresului s'arată îmbunătățiri față de trecut, dar concetarea școalelor prin copii arată același stadiu, dacă nu cumva regres față de trecut. După lămuririle date de referent, L. Canja, președinte și comisarul consistorial, conferența decide:

a) că raportul se ia la cunoștință și se exprimă referențului pentru zelul depus, spiritul fin de-a observa, multămită protocolară.

b) conferența îndrumă învățătorii a ținea regulat conferențele didactice intime și a se constitui în scopul ținerii acolora și acolo, unde nu s'au constatat încă. Inițiativa o poate lua oricare dintre învățătorii, ca membri ai conferențelor didactice intime. Până la finea lui Mai să facă președinții acestor conferențe raport comisiunii I, care studiază învățământul din tract.

c) raportul despre starea învățământului să se extindă cu preferință la acele momente, cari promovează sau împiedică mersul instrucțiunii. În chestia aceasta să se facă comparație între trecut și prezent.

d) Comisiunea îndată după esmiterea din partea conferenței să se constituie și să decidă felul cum au să facă membrii concetarea școalelor, cum să participe la examene, etc. iar înaintea de conferența generală să statorească raportul o-l prezintă stăp pe baza experienței proprii, cât și a rapoartelor ce le primește dela președinții conferențelor intime didactice.

Membrii corpului didactic primar iau parte acum în corpore la serviciul divin, ude corul învățătoareșc dă răspunsurile liturgice. După biserică conferența se întărește din nou.

Ședința IV-a s'a ținut în 2 Octomvrie, la orele 12 e. m. Referatul I. Panta prezintă raport asupra activității extrașcolare, care raport e susținut de Iosif Herdea,

care expune în special, ce a lucrat fiecare învățător.

D. Bedeleanu se pronunță contra acestor rapoarte, fiind cam neplăcut faptul, că învățătorul e adus în situația de-a se lăuda pe sine și activitatea sa.

T. Nicoară e contra rapoartelor din motivul, că fiind învățătorii îngreunați cu instrucția școlară, n'au timp de jertfit și pentru lucrări extrașcolare.

S. Mitrea s'alătură la părerea anti-vorbitorului și din motivul, că nu e permis a face adunări de popor, a ținea conveniri secrete, etc.

L. Canja se pronunță pentru susținerea punctului în programele conferenței, și dorește ca toți învățătorii să lucreze ceva și în afară de oficiul lor, oșci numai așa vor deveni stimțați și apreciați de obștea care-i susține.

Președintele îndrumă atențiunea asupra cauzelor, cari nu rodesc activitatea extrașcolară, prin următoarele:

a) Terenul activității extrașcolare la noi e foarte puțin exploatat, din motivul, că învățătorul stă în față cu acțiunea tuturor factorilor, cari nu sprijinesc pe învățătorii în munca extrașcolară. În alte părți de lume, învățătorii sunt favorizați de administrație, care e motorul principal de acțiune. Al doilea e statul, care patronază, dă direcțiune și aprobă orice mișcare cu tendință de cultură.

b) La noi în Ungaria și Ardeal, încă până în zilele noastre, învățătorul nu e factor atât de autoritativ și prețuit.

c) Pentru viața practică trebuie oameni multilateral calificați, deși pentru activitatea extrașcolară ne trebuie pregătire specială, ca: cursuri de cooperare de toate soiurile, esourșii, cunoștințe de economie națională, de legi și drepturi.

În regatul român învățătorii fac intradevăr progrese regeneratoare suptindemul și supravegherea guvernului, și în special a Ministrului de instrucție publică.

Casa rurală e instituție proprie învățătoareșcă, cu sutele ei de sucursale dela sate. Luând acestea în vedere, susține activitatea extrașcolară ca punct în delibărările conferențelor.

Comisarul rectifică unele aserțiuni și relevă faptul, că lucrare adevărat umanitară săvârșesc învățătorii prin creșterea felurilor instituțiilor folositoare. Entuziasmul e criteriul hotărâtor în succesul muncii.

Conferența pe lângă discuțiile auzite susține și pe mai departe darea de seamă asupra act vității extrașcolare, cu adausul, ca aceea să nu formeze miez de laude; accepteză, ca pe viitor acest punct să formeze parte fatregitoare în raportul comisiunii permanente, care raportează asupra stării învățământului. Comisiunea să-și ia datele din protocolul de vizitație ce-l susoepe protopopul cu prilejul examenelor.

Iosif Panta referază asupra circulației nr. 8972/1911 școlar și propune, ca biblioteca pedagogică tractuală să se înființeze ca bibliotecă independentă și cu sediul în Sălcioara de jos.

Comisarul nu admite să vină supt desbatere sediul bibliotecii, oșci chestia este decisă deja prin conferența anului trecut și e decisă și prin Regamentul bibliotecilor tractuale-pedagogice, edat de Consistorul Arhidiecezan.

Se decide a se înființa biblioteca pedagogică în centrul protopopiatului, însă, ca bibliotecă de sine stătătoare și cu dulap propriu. Baza vor forma-o cele 7 opere transpuse de Consistor, conferenței învățătoarești. Dalepul se va procura prin casier, controlor și bibliotecar din repartii a d. 2 coroane, de pe anul curent, și încă 2 ani consecutivi. Din acest arunc se vor procura cărțile indicate în catalogul librăriei arhidiecezane.

Funcționarii bibliotecii se aleg astfel: bibliotecar: Lazar Chirilă, casier: Gavriil Rancea, controlor: Nicolae Fodorean. Președintele propune și conferența decide: a esmite apel de subscripție pentru donări benevole pe seama bibliotecii pedagogice.

Comisiunea II-a încredințată cu studiarea „Statutelor de ajutorare din tractul Lupșei” prin referențul Lazar Chirilă propune și conferența decide: a adera la ideea înființării fondului chestionat, angjându-se la beneficiarea favorurilor și suportarea sarcinilor ce se impun prin dispozițiile fondului de ajutorare.

Comisiunea II pentru statorirea programelor conferenței viitoare, prin referențul Diomid Bedeleanu propune și conferența accepteză, ca în programa conferenței viitoare să intre următoarele obiecte:

a) Temele ce le va fixa Ven. Consistor: Arhidiecezan.

b) Raportul comisiunii permanente despre starea învățământului în tract pe anul 1911/12.

c) Darea de seamă despre mișcarea pedagogică-literară la români în anii din

urmă, cu arătarea celui mai bun oș pedagogic spărut, disertație de L. Chirilă.

d) Alte teme ce eventual le-ar fixa comisarul consistorial, precum și raportul esmișilor conferenței. Distribuira temelor se lasă în competența comisarului consistorial.

Președintele propune și conferența ia act, că răspunsurile liturgice la serviciul divin de azi le-a prestat corul învățătorilor.

Față de absenții: Ioan Popuța, Macaveiu Citean și Ioan Băcur se procede la repartizarea unei amende de câte 5 coroane în favoarea bibliotecii pedagogice-tractuale, iar T. Nicoară se scoză.

D. Bedeleanu relevă necesitatea organizației unitare a învățătorilor din întreaga mitropolie. În scopul acesta recomandă conferenței a esmita din sinul său 2 delegați să participe la conferența comună ce se va convoca în scopul pregătirii bazelor pentru organizație.

Prezidentul propune a esopera întâi învoirea consistorială, apoi să se esmită delegați.

Comisarul nu află destul de motivată organizația învățătorilor, deci înainte de a decide ceva în această privință, propunătorul ar trebui să prezente un plan sau program de muncă, din care ar rezulta necesitatea organizației unitare. N'ar fi însă contra, dacă conferența și-ar esprima dorința, ca Ven. Consistor să admită convocarea unei anchete de învățători (din când în când), care să statorească un plan comun de acțiune, pe care apoi să-l esocute conferențele învățătoarești.

În urma acestora conf rența renunță la esmiterea delegaților și invită pe dnul Bedeleanu, ca la conferența proximă să prezente plan de acțiune comună, spre a se vedea încât are rost și înoăt nu, organizația învățătorilor.

Conferența roagă Vener. Consistor Arh., că dacă află de bine convocarea anchetei, să o facă cum s'a făcut pe timpul regulării salarelor învățătoarești. Învoindu-se Ven. Consistor, conlusul present se va comunica tuturor conferențelor învățătoarești din arhidieceză.

Ca punct nou se admite alegerea comisiunilor permanente. Unanim se proclamă de membri ai comisiunilor:

a) Comisiunea I. pentru studiarea învățământului din tract: Iosif Panta, L. Canja și Diomid Bedeleanu.

b) Comisiunea II. pentru studiarea programelor conferenței: Gavriil Rancea, V. Maca și Silvestru Morușari.

Prezidentul constată, că programa s'a eshauriat și închide ședința prin îndemnul sale, în care dorește ca învățătorimea română să se pătrondă de duh, de disciplină, emancipare de sub toropeala indoeților și crearea de judecată independentă în chestia de educație. Esprimă recunoștință protocolară dlui comisar pentru tactul pedagogic ales în ale școalei române. Conferența aclamă sgomotos pe prez dent și comisar.

În acente puternice de satisfacție sufletească, că chestia educației populare românești e pusă în inimi entusiaste, ne-am resirat în grabă, ca sentințele de pază, acolo unde suntem așezați.

L. Chirilă.

Dela sate.

Sfințirea școalei din Seleușul-mare.

Duminică în 6/19 Noemvrie a. c. s'a săvârșit sfințirea bisericii renovate și a școalei noi din comuna Seleușul-mare, protopresbiteratul Sighișoarei, prin P. O. Domn Dimitrie Moldovan, protopop în Sighișoara, ajutat fiind la serviciul divin de părintele local Ioan Lungosia.

Cântările liturgice au fost intonate de tinerimea școlară și adultă, sub conducerea învățătorului.

Terminându-se serviciul divin, părintele protopop în termeni aleși spune credincioșilor, că cu bucurie a primit invitația comitetului parohial de a săvârși însuși actul sfințirii bis. și a școalei, și deci roagă pe credincioși să l însoțească în procesiunea, ce se face până la edificiul nou școlar. Ajunși la școală, părintele protopop a făcut sfințirea apei, stropind noul edificiu, apoi pătruns de dragostea ce o poartă față de neam, a ținut o cuvântare plină de învățături frumoase, făcând mai întâiu istoricul școalei confesionale dela întemeietorul ei, Marele Andreiu, până în ziua de azi, apoi arată însemnătatea școalei din toate punctele de vedere, îndemnând poporul să-și facă datorințele față de ea, oșci numai așa va putea aștepta dela ea roade binecuvântate. În urmă aduce mulțămim în numele Ven. Consistor conducătorilor pentru zelul și sârguința, cu care au lucrat la împlinirea acestei salutare întreprinderi, precum și poporului, care a înțeles glasul lor, aducând jertfa

peste așteptări, numai și numai ca să-și vadă dorința veche realizată, adică școala, care azi în înfățișarea ei frumoasă face cinste Seleușenilor, cari abia ating nrul de 35 familii.

A mișă amintit părintele protopop cu recunoștință și mulțumire, că la edificarea școlii a contribuit și Ven. Consistor cu un ajutor de 1000 cor, iar Ilustritatea Sa, Dl Vasile de Stroescu, cu un ajutor de 500 cor.

În sfârșit părintele protopop înghe-nunchind rostește cu ton sonor o frumoasă rugăciune, cerând binecuvântarea părintelui cerșor asupra școlii noi, și astfel o predă destinațiunii sale.

Notă, că la actul sfințirii a luat parte întreg poporul, preșum și un număr însemnat de creștini din satele vecine, între cari mulți, la cuvântarea pătrunzătoare a părintelui protopop, au fost adânc mișcați, vărsând lacrimi de bucurie.

După ce rămasese protopop a terminat rugăciunea, au fost citite credințioșii cu apă sfințită, depărtându-se astfel pe la casele lor cu convingerul, că au săvârșit un lucru bun pentru ei și pentru înaintea lui Dumnezeu, iar părintele protopop, cu preotul locului, cântăreții și alții, ne-am intrat în casa învățătorului pen-zonat Nicolae Sârbu la o mesă bogată, unde n'au lipsit nici toastele obicinuite.

Mai amintesc, că seara s'a dat o producție teatrală-declamațională de tinerimea adultă, în fața școlii, sub conducerea învățătorului Iustin Sârbu. A succes peste așteptări, dovadă aplauzele frenetice ale publicului asistent. Această producție, deși a fost prima încercare de soiul acesta în comuna Seleuș, totuși a fost bine cercetată de publicul din afară și și-a avut efectul dorit.

Toate cele de mai sus dovedesc, că mult se poate face, dacă fiecare e la locul său. S. N.

Serate de ale meseriașilor noștri.

Joi, în 26 Octombrie n. 1911, data ședinței literare a 10-a (a 4-a festivă), sa-tele Reuniunii meseriașilor sibiieni abia mai încăpeau numărul participanților din toate clasele noastre sociale. Prezidentul Tordășianu face o scurtă dare de seamă asupra rezultatului desvârșit și moral și material al reprezentației teatrale din 8 Oct. n. c. Încât pentru succesul moral acesta a fost apreciat de ziaristica noastră, iar succesul material, a întrecut așteptările noastre. Iată motivul pentru care comitetul nostru a crezut, că împlinește o datorie elementară, când a hotărât, ca din venitul producțiunii noastre să destineze modesta sumă de 50 cor., pe care a de-pus-o la banca pe numele lui Cornel Axente, fiul dlui D. Axente, cel care atâtea merite și-a câștigat parte ca declamator, parte și mai ales ca diletant la aproape toate reprezentațiunile teatrale din 1897 încoace. Dl Tordășianu, predând dnului Axente libelul, îl roagă, ca suma de 50 cor. să n'o ridice de la bancă până când banii să se folosească la acoperirea primelor lui cheltuieli școlare. În același timp îi pune dlui Axente în vedere, că solicitul, dispunându-l în totdeauna de comitetul nostru să contribuie regulat din venitul surtat al reprezentațiunii noastre viitoare în scopul înmulțirii sumei de 50 cor. Dnul Axente, mulțumind pentru această atențiune neașteptată și plăcută surpriză, care are de scop să-l lege nu numai pe d-sa, ci și pe fiul său de Reuniune, promite că ori de câteori i se va cere, va scrii împreună cu toți membrii familiei sale, în folosul ei și în al singuraticilor membri, cari au atât de multă trebuință de a se cultiva în limba micii lor.

Înainte de a se intra în înșăși ședința literară a Tordășianu recomandă pe dl profesor Dr. Silviu Dragomir, care asemenea colegilor săi, pătrunși de importanța clasei noastre de mijloc, a binevoit a să angaja cu ținerea unei conferințe instructive.

Notarul Duca citește procesele verbale despre ședințele administrative, iar coral clericeilor de sub conducerea clericului Ignaton, a executat o cântare înălțătoare.

Dn profesor Dr. Dragomir, urcând tribuna, ne spune, că o dregă inimă va contribui la luminarea clasei de mijloc, pe care ține, că e bine să'o facă cunoscută cu oamenii mari ai bisericii noastre, cari re-au conservat limba și legea, și zice că în trecutul nostru avem puține figuri mai luminoase, cari s'ar putea desface din șirul ierhieric vechi ai bisericii noastre. Cel dintâi a fost neapărat Sava Brancovici, erhieric cu viață așa de sbrucumată și cu sfârșit așa de trist. Născut în Inău, dintr'o familie nobilă de frunte, care avea întinse legături de înrudire cu magnații din Ardeal, el putea ușor să ajungă pe

scaunul mitropolitan din Ardeal. Aici s'a dovedit un isteț diplomat, care știa să și țină scaunul și în vremurile cele mai furtunoase, cari au venit peste Ardeal. Dela o vreme însă îndrăzneala, apărarea credinței și energia lui, i-au creat dușmani în două părți: în sinul bisericii sale s'au ridicat împotriva lui preoții calvinizanți, iar superintendenții calvini au pornit lupta împotriva lui de mai multe. Lupta aceasta, una din cele mai mărețe, a fost purtată multă vreme. Sava își căută și el aliați cu domni din Țara Românească și în acei magnați ardeleni cari erau nemulțumiți cu politica principelui Apefi. Așa lupta Mitropolitului Sava n'a avut numai un caracter religios, ci și unul politic. Apefi însă a rămas biruit și atânci a trebuit să cadă Mitropolitul Sava. Prin toată viața sa și prin sfârșitul său Mitropolitul Sava Brancovici și-a asigurat un vrednic loc între martirii neamului nostru.

Temp de aproape o oră dl Dragomir în posesiunea unui limbaj fluent și de toți înțeles, ne-a ținut în cea mai acordată atențiune, iar la fine a fost viu aplaudat. După interesanta conferință au urmat declamațiuni și cântări.

La fine după sortarea alor 15 cărțile fototipice, dl Tordășianu mulțumind tuturor debutanților și în special dnului profesor Dr. Dragomir, invită la ședința a 11-a din 30 Nov. n. c., pe când și-a oferit binevoitorul concurs dl profesor Dr. A. Crăciunescu. *"Dzeu vede!"*

NOUTĂȚI.

Majestatea Sa Monarhul nostru, cu mare veste călător în Viena, în acest moment se va vesti călătorii la Budapesta; abia în Mai va veni pe câteva săptămâni la Gödöllő și la palatul din cetatea Budei.

Sfințirea școlii din Lugoj Duminecă s'a făcut în Lugoj sfințirea noului edificiu școlar, ridicat de credințioșii bisericii noastre. Prin însuși P. S. Sa, Episcopul Miron, al Caransebeșului, cu solemnitate mare. Preasfinția Sa a sosit în Lugoj Sâmbăta sară. I s'a făcut primire frumoasă la gară.

Episcopul Gherlei. Preasfinția Sa, Dr. Vasile Jossu, noul Episcop al Gherlei, a depus jarmăntul de fidelitate în mână la Majestatea Sa Monarhul nostru, eri, Marți, în prezența ministrului de culte, contete Zohy János, în Viena.

Congregație. Ilustritatea Sa, domnul comite suprem Wallbaum, a convocat congregația comitatului Sibiu pe 6 Decembrie n. c. la ședința extraordinară, care se va ține la orele 9 dimineața, în sala casei comitatense din Sibiu. La ordinea zilei sunt puse 113 obiecte de diferită natură administrativă.

Colecțiunile moștenitorului de tron. Din Viena se anunță, că în noul Burg se face pregătirea pentru a se pune colecțiunile arhiducului moștenitor de tron Francisc Ferdinand. Multe din obiectele acestei expoziții sunt adunate din călătoria în orient a arhiducului.

În reședința de iarnă. Regele și regina României au plecat din Sinsia cu un tren special Duminecă la ora 3 d. a. și au sosit la 5 și jumătate în capitală, unde și-au reluat reședința de iarnă.

Expoziție școlară două Alexandru Mihailovici se va deschide în 28 Aprilie 1912 o expoziție școlară în Petersburg. Expoziția va sta deschisă trei luni, care va fi împărțită în mai multe secțiuni și vor împriade: Clădiri școlare, aparate necesare în școală, lucruri de igienă, mijloace de intuițiune, aranjamente de școli industriale și de agricultură, instrumente de gimnastică și de sport ș. a.

Vizită princiară. Principele Enric din Prusia, frate e împăratului Wilhelm, a sosit Sâmbăta la Budapesta. Arhiducele Iosif a dat un dîneu în onoarea principelui.

Executat pe scaunul electric Mili-onarul Henry Clay, despre care am dat știrea că a fost condamnat la moarte pentru uciderea soției sale, cum se vestește din Reichsmond (statul Vaginia), n'a putut fi grațiat. Vineri nainte de amiază osânditul a fost dus în sala, în care era instalat scaunul electric. Criminalul abea acum să recunoască, că și-a ucis soția pentru a se putea căsători cu o actriță. Tînărul milionar a sosit în scaunul electric, care de astăzi dată a funcționat perfect, și într-o jumătate de minută Clay a încetat de a mai trăi.

Camera advocațională din Sibiu a primit în lista advocațională pe dnul Emilian Sfetou, avocat în Mercuria.

Balonul și aeroplanul. Un ofițer german, Vassel, face o asemănare interesantă între aeroplan și balonul cu motor. Balonul cu motor percepe pe oră cam 70 kilometri, se înalță până la două mii de metri și poate duce cu sine o greutate de patru mii de kilograme. Aeroplanul percepe pe oră cam 140 km., se ridică la o înălțime de 3500 m, dar nu poartă cu sine o greutate mai mare de 700 kg. Aeroplanul este superior balonului cu motor în repe-june și înălțime, dar este inferior în puterea de greutate. La un război în văzduh, în încăpe adușul, aeroplanelor vor ieși învingătoare asupra baloanelor în construcția lor de astăzi.

Balurile și croații. Tinerimea universitară croată și sârba, cum se știe din Agram, a hotărât să nu invite pe balul Croației la nici unul din balurile ce se vor ține în carnevalul cel mai de aproape; de aceea tinerimea consideră domnia banului ca neconstituțională și ilegală. Tinerii sârbi și croați sunt deciși a boicota toate balurile, la care ar fi invitat și banul.

Descoperire de monete. La Nagybérka în comitatul Somogy s'au găsit zielele trecute 2600 bucăți de monete romane de argint din prima jumătate a veacului al treilea. Între monete se află și câteva de pe vremea împăratului Adrian. Tot acolo s'au mai descoperit câteva mii de dinari de argint de pe timpul lui Ludovic cel mare. Monetele au fost duse la muzeul național din Budapesta.

Universitate în Pojon. O deputațiune mai mare este prezentat la ministrul de culte, contete Zichy, în afacerea universității din Pojoc. Ministrul a răspuns, că orașul acesta are tot dreptul, în urma desvoltării sale culturale, să ceară o universitate, și că deodată cu înființarea universității dela Dobrișin se va întemeia și cea din Pojon și va fi organizată cu toate facultățile universitare.

Dar pentru școală. P. T. doamna protopopasă din Sghișoara Ioana Moldovan a dăruit pentru școala din Seleuș-mare 4 icoane, pe cei patru evangheliști și 1 lampă, toate în preț de 25 cor., pentru care dar marinos în numele credințioșilor îi exprim și pe această oale sincere mulțumiri. Seleuș-mare, 8/21 Noembrie 1911 Iustia Sârbu, inv. rom. ort.

Universitate în Pojon. O deputațiune mai mare este prezentat la ministrul de culte, contete Zichy, în afacerea universității din Pojoc. Ministrul a răspuns, că orașul acesta are tot dreptul, în urma desvoltării sale culturale, să ceară o universitate, și că deodată cu înființarea universității dela Dobrișin se va întemeia și cea din Pojon și va fi organizată cu toate facultățile universitare.

Dela academia militară tereziană. Din Wiener-Neustadt se anunță: Este primul caz, când un tânăr înzestrat localitate academia militară terțiară din localitate. Academicul însurat este un supus al statului chinez și poartă numele Cang Ghie. I s'a permis să poartă afară de academie pe timpul cât își face educația militară. Soția sa, tot o chinezoaică, poartă costumul patriei sale.

Leac împotriva racului. Dr. Otto Schmidt, medic în Colons, a concurs la premiul de 100 000 de lire, instituit de către deputatul Marian de din Roma în memoria tatălui său mort de cancer. Premiul îl va primi medicul, care va fi în stare să vîndece cu serum cinci cazuri de boala acesta. Doctorul Schmidt afirmă, că a vindecat cu leacul său patruzeci de cazuri.

Proprietarul și chiriașii. Un particular din comuna Halben lângă Salzburg, s'a împușcat din mâhnire pentru pierderea soției sale. Proprietarul a lăsat prin testament daruri însemnate pentru toți chiriașii casei sale.

Constituire. Societatea acad. teol. rom. „Academia Ortodoxă”, din Cernăuș s'a ales în adunarea generală ordinară din 23 Noim. st. n. a. c. pentru al XXVIII-lea an administrativ, următorul comitet: Președinte: Procopiu Jtariu. Vice-prezident: Ioan Creangă, secretar I.: Ioan R. Cazaș, secretar II.: Ioan Siciu, casier: Erazo Hoștuc, bibliotecar: Gh. Beraria senior, controlor: Grigorie Agapie, econom: Valerian Boanoc, membru fără funcție: D. Voievoda, comisia revizuitoare: Prezid. Victor Perceș, adlați: V. Hahon și I. Janca. Secția literară: Prez. Al. Lanivsch, referend. Just. Bunescu, substituit: Ionel Dobrinescu. Secția muzicală: Prez. D. Voievoda, ref. Ax. Nițan, bibl. Gr. Agapie.

La fondul Dr. P. Șpan, pentru ajutoarea copiilor de Moți, aplicați la meserii, cu prilejul căsătoriei tinerilor Dr. Remus Pașoa, avocat în Câmpești, și doamna Armida Popescu, fiica dlui Iuliu Popescu, secretar general al băncii „Dunărea”, la inițiativa dlui Nicolae Todea, funcț. la „Albina”, au intrat următoarele daruri: Dr. R. Pașoa, Dr. Vurm, Romul Todea, Ioan Petru Todea și Iuliu Popescu, câte 10 cor., Petrișor, R. Pop., câte 5 cor.: Emilia Dr. Rațiu și Nicolae Todea, câte 4 cor., Dr. O. Russu, Bergheier, Simeon Pașoa, Camilo Pașoa, Dr. Bardos și Sever Dăscian, câte 2 cor., sau în total 80 cor. La acelaș fond au mai dăruit: Ioan Vodă paroh (Deda), soția sa Maria n. Iuga și copiii lor Adela și Ștefan, cor. 3.40, George Devan, sodal zugrav de case (Abazia) 1 cor., Dr. Aur. Vlad, adv. (Oăștia), 2 cor., Dem. B. Znea, econ. (Visca), acționând pe fiul său Zeharie (fabrica V. Török), 20 bani și Andreiu Moldovan, ales paroh în Hendorf și soția sa Valeria n. Suci (Abrud), cor. 2.50. Starea fondului cor. 1234.23. Pentru primos aduce sincere mulțumiri, în numele comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, Vic. Tordășianu, prezident.

Biscopul Apollo, din piața Hermann are tot la două zile program nou, variat și interesant. Reprezentații se dau la orele 6 și 8 seara, în zilele de lucru; iar în Dumineci și sârbători la 3 1/2, 6 și 8. În fiecare zi cântă la reprezentație muzica militară.

Cărți și reviste.

Neamul Românesc Literar. Nrele 34-37, acam publicat două articole, cuprinde de N. Iorga la scrierile Ligei culturale. Invierea lui Ștefan Vodă, mom istoric de N. Iorga. Bucovinienii la moartea lui Eminescu, de M. Clusgea. O veche idilă, prefață la Pavel și Virginia, de N. I. Poezii, cântece populare, povești, amintiri ș. a.

Călindarul arhidiecezan pe anul 1912 a apărut în tipografia arhidiecezană din Sibiu, cu un cuprins bogat și variat. Pe lângă șematismul autentic al bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, se află în călindariul arhidiecezan: Evidența pentru oficiile parohiale, protopresbiterale, pentru clerici și învățători etc. Partea literară conține lucrări foarte interesante. Prețul unui exemplar 80 fil. Se poate procura dela Librăria arhidiecezană din Sibiu.

Teatru.

Astăzi, Mercuri se dă „Don Carlos”, tragedie. Joi pentru a doua oară comedia „Papa”. Vineri „Jugend”, Sâmbăta „Käthe von Heilbronn”, de Kleist. Duminecă d. a. „Papa”, comedia. Săra opera „Die keusche Susanne”.

Din public.†)

Mulțumită publică.

În 6/19 Noembrie n. c. la producțiunea teatrală-declamațională, sfințită de tinerimea adultă, din prilejul sfințirii școlii noi și a bisericii renovate din Seleuș-mare (protop. Sighișoara), a binevoit a suprasolvi următorii p. t. domni: Dimitrie Moldovan, protopresbiter în Sighișoara 7 cor. 40 fileri, Ioan Ban, preot gr. ort. în Iernea 2 cor., Pompiliu Costantin, învăț. în Daneș 60 fileri, doarele Mărioara și Elisaveta Florea, Daneș 1 cor. 60 fileri, C. Medrea, teolog abs., Daneș 40 fileri, I. Oltean, inv. Lăseș-mare 20 fileri, P. Postoiu, inv. Șarșez, Radoi f. Penz, notar, Seleuș-mare 5 cor., Ioan Cristea, cârcimar, Daneș 60 fileri și V. Albu, mecanic, Lăseș-mare 20 fileri.

Venitul din toate aceste producțiuni a fost 30 cor. 64 fil., care samă s'a predat episcopului parohiale pentru procurarea de resurse școlare.

Tuturor marinoșilor suprasolvenți li se aduce mulțumită.

Seleuș-mare, 8/21 Nov. 1911.

Iustin Sârbu
inv. rom. ort.

Ioachim Bohoț
epit. cassar.

Zosim Onia
epit. II.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră conf. gr.-or. din Gelmar, prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în acest jurnal.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 250 cor. din repartitie, iar restul de 750 cor. dela Veneratul Consistor și din întregirea dela stat ce să sperează a se primi, precum și cvartir liber în edificiul școlii, relut de grădina; iar 50 cor. pentru încălzirea salei de învățământ.

Concurenții să se prezinte în vre-o Duminecă ori sâmbătoare înainte de alegere pentru a face cunoștință cu poporul.

Cererile concursuale să se înainteze oficiului protopopesc din Orăștie.

Sever A. Pecurariu **Nicolae Cismaș**
președinte. notar.
Nr. 639/1911. Vidi: (447) 1—3
Vasile Domșa
protopopesc.

Nr. 13,244 Plen. (445) 1—3

Concurs.

În scopul conferirii de stipendii și ajutoare din fundațiunea „Andronic” pe anul 1912 să publică concurs:

1. Pentru învățăcei de orice meserie.
2. Pentru sodalii eliberați în decursul anului 1911.

3. Pentru sodalii cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri.

Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună, despre averea proprie, ori a părinților.

3. Atestat familiar dela parohul locului despre familia părinților concurentului, ori fiind el căsătorit, despre familia sa, având a se indica în acest atestat: câți prunci minoreni sunt în familie, câți cercetează școala și câți mai sunt la meserie?

Concurenții pot fi numai Români ortodoksi, născuți în arhidieceza Transilvaniei.

În special au se dovedească:

I. Învățăcei:

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;
b) că au cercetat școala poporală, ori altă școală superioară;

c) că au încheiat contract cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);

d) adevărul dela măestrul despre sporul cel arată în meserie, despre diligență și purtarea morală.

Contractul trebuie aclus la cerere în original sau în copie autenticată.

II. Sodalii:

a) că au terminat anii de învățământ în anul 1911, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale art. de lege XXVII din 1884 §. 67);

b) că au purtare bună și fac spor multămitor, ceea ce vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adevărul dela măestrul;

c) ceice vor dovedi, că sunt membri ai vre-unei reuniuni de meseriași, și că cunosc mai multe limbi vor fi preferiți.

III. Sodalii cari sunt în condițiuni de a deveni măestri:

a) se aibă certificatul de măestrul;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceea ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul dela măestrul la cari au lucrat;

c) în cerere să arate anume locul unde voește să se așeze ca măestrul, ce fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial, că cercetează biserica și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere ca cererile se fie scrise și subscrise cu mâna proprie adresate Consistorului arhidiecezan gr.-oriental din Sibiu și să le înainteze cel mult până la 31 Decembrie 1911 st. v.

Acei concurenți cu studii gimnaziale și reale, cari se vor aplica ca învățăcei la scultura de lemn, bărdășit și zădărit, sau vor fi aplicați deja ca învățăcei, ori ca sodali în aceste meserii și vor să se perfecționeze în meseria lor în ateliere mai mari, în cari se poată câștiga praxa recerută, vor fi considerați cu ajutoare mai mărișoare.

Cererile neinstruite în regulă și cele întrate după termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu, la 5 Noembrie 1911.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 883/1911 protp. (444) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala poporală gr.-or. română din comuna Hundrubechiu, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Telegraful Român”, pe lângă următoarele beneficii:

1. Salariu anual de 506 cor. și anume:
a) de Preav. Cons. Arhid. conform rezoluțiunii din 25 August a. c. Nr. 10,289 Școl. 200 cor. b) din repartitie dela popor 261 cor. c) 5% arunc după dare 45 cor. iar restul de 494 cor. se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales. Tot dela stat se vor cere și cvinevenaliile.

2. Locuință în natură și folosința 1/4 jug. grădina.

Învățătorul e obligat să instruiască și tinerimea adultă și să cânte cu elevii la sf. liturghie Dumineca și sâmbătoarea în biserică.

Ceice doresc să ocupe acest post, să înainteze rugărilor instruite cu Estras de botez Atestatul ultim despre studiile pregătitoare. Absolutor de pedagogie, diplomă și alte eventuale documente de recomandare, la subsemnatul și să se prezinte la serviciul divin în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 11 Noembrie 1911.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 869/1911 protp. (438) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională gr.-ort. română din comuna Ilimbav, tractul protopresbiterat Agnita să publică prin aceasta concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: salar fundamental 1000 cor., dintre cari 520 cor. provin dela stat, 400 cor. provin dela comuna politică, 80 cor. din aruncul 5% după darea directă a credincioșilor bisericei.

Cvartir în natură în edificiul școlii de azi, care după zidirea școlii celei nouă va rămânea întreg ca locuință de învățătoriu.

Grădina în natură.

Cvinevenalele de câte 100 cor., trei sunt deja asigurate dela stat. La I și al II-lea cvinevenal mai contribuie biserica cu câte 100 cor. Cvinevenalele se vor socoti însă numai după serviciul prestat la această școală. Învățătorul ales e obligat să instruiască elevii în cântările liturgice și să cânte cu ei în biserică în Dumineci și sâmbătoare. Să notează, că concurenții, cari vor avea dexteritatea de a cânta la serviciul divin, vor fi preferiți, de aceea să cere ca să se prezinte în vre-o Duminecă la serviciul divin spre a-și arăta dexteritatea în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Doritori de a ocupa acest post să înainteze oficiului protopopesc rugărilor instruite cu documentele de lipsă conform regulamentului școlar.

Agnita, 7 Noembrie 1911.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 651/1911. (439) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu dela școala noastră confesională din Iliia, protopresbiteratul Iliiei, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salariu fundamental cor. 1000 solvit anticipativ în rate lunare din cassa bisericei.

2. Cvartir corespunzător.

3. 16 metri de lemne, din cari are a se încălzi și sala de învățământ.

4. Grădina eventual relut de cor. 20 pe an.

La acest post se vor candida numai cei cari vor fi cântăreți buni, având a ținea în Dumineci și sâmbătoare o strană în biserică; se instruiască și conducă un cor bisericesc. Și pe lângă aceste va avea se provadă instrucțiune în sala de repetiție, precum și a ținea cursuri cu tinerimea în Duminecile din postul Maicei Dului și a Sf. paști.

Concurenții la acest post au ași așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul deschis și au a se prezenta în vre-o Duminecă ori Sâmbătoare la biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cântări.

Iliia, la 8 Noembrie 1911 v.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetul parohial.

Z. Mureșan
protopop.

Nr. 529/1911. (442) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător dela școala noastră din Suligete, se scrie concurs cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în acest jurnal.

Salariu 600 cor. din repartitie, ear 400 cor. se vor cere dela stat.

Cvartir și grădina în natură.

Cvinevenaliile se vor socoti numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupt prestat la această școală.

Învățătorul ales va fi îndatorat a conduce elevii în toate Duminecile și sâmbătoarele la biserică și a cânta cu ei la sf. liturghie.

Cererele concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în termenul indicat.

De va, la 8 Noembrie 1911.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Devei în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopop gr.-or.

La Bibliotecă arhidiecezană în Sibiu, se află de vânzare:

Album

de
brodării și țesături românești.

Compus și editat

de
Minerva Cosma.

Prețul 16 cor.

Aviz.

Să sprijinim arta română.

Aduc la cunoștință on public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renouri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baciu,

pictor bisericesc.

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy).

(440) 2—10

Városmajor-Sanatorium
și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern,
supraveghiere medicală constantă

Telephon 88—89

Biron central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-kört 29

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și
4—5 p. m.

[448] 44— Director-șef

Dr. Cosmutza.

Papier à Cigarettes

ABADIE

PARIS

se capătă în toate tutungeriile.

124 b) 14—

Mult onoratului Public
și preestimați Preoți!

Prin prezenta fac cunoscut, că noutățile în Juvaericele, Orolage, articoli de aur și argint, — au sosit; și invit pe această cale la o vizitare a depozitului meu. (434) 4—10

O privire a prețurilor mele din vitrine, va convinge pe oricine, că toate sunt foarte ieftin notate.

Cu toată stima:

Iuliu Erős

Depozit de fabrică în Juvaericele, — Orolage și mărfuri de aur și argint.

Sibiu, Str. Cîsnădiei 3.

Deschis: Zilnic în zile de lucru dimineața dela 7 1/2 până seara la 7 1/2 oare.

Picăturile de stomach ale lui Brády

cu
Maica Domnului de Mariazell
ca marcă de scutire

de aceea numite „Picături de stomach de Mariazell”, sunt probate în decurs de 30 ani și aflate ca cel mai bun mijloc contra ori ce fel de greutate la mistuire, arsură în stomach, constipație, durere de cap și stomach, greață, colică, insomnie, anemie și galbinare etc. Se găsește în farmacia cu preț — 90 bani și C. 1-60. 6 sticle cu C. 5-40, 3 sticle duble C. 4-80, trimite franco fabricantul C. Brády, farmacia „La Regele Ungariei”, Viena I. Fleischmarkt II. Depozit Nr. 5. — A fi cu atenție la marca de scutire cu Maica Dului de Mariazell, embalage roșie și subscriere ca aici pe clișeu. (4) 23—25

În Sibiu se află în depozit la: August Teutsch, Carl Morscher, Guido Fabritius.

Câștigul cel
ma mare ev.
600,000 M.

Anunț
de noroc!

Câștigurile
le garan-
tează statul.

Prima tragere la 14 Decembrie

Invitare la participarea

Șanselor de câștig

garantate de statul Hamburg a marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci

cu siguranță trebuie câștigate!

Câștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:

Mărci 600,000

anume:		Câșt. principale a	
Mărci	560,000	Mărci	300,000
"	550,000	"	200,000
"	540,000	"	100,000
"	530,000	"	60,000
"	520,000	"	50,000
"	515,000	"	45,000
"	510,000	"	40,000
"	305,000	"	30,000
"	303,000	"	20,000
"	302,000	"	15,000
"		"	10,000

In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa că aproape

jumătate din toate losurile trebuie să câștige

Câștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg	Jumăt. de los	Sfert de los
M. 6 (K 7)	M. 3 (K 3-50)	M. 1-50 (K 1-75)

Planul oficios de tragere provăzut cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimit la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficiosă de tragere.

Câștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comande cel mult până în

14 Decembrie.

Samuel Heckscher senr.

Cassă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. către Dl Samuel Heckscher senr.

Cassă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteti-mi (un los întreg a M. 6— (K 7—)

„ „ de jum. a M. 3— (K 3-50)

„ „ un sfert de los a M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat } Ce nu corespunde a
Prin mandat postal } se șterge.
Ridicați-o prin ramburs }

(389) 13—16